

แนวทางการนำรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (IKITIS Model) ไปประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

The guidelines for leading to an innovative enterprise to create a sustainable competitive advantage to applied in the development of small and medium enterprises in the country, Thailand.

ไพโรจน์ บุตรชีวัน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาแนวทาง และข้อเสนอแนะ ในการนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเลือกด้วยวิธีการเจาะจง ที่มาจาก 3 แหล่งข้อมูลสามเส้าที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย ทรูทววงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 4 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือวิจัยได้แก่ แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้างข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า (1) ทรูทววงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรนำมาใช้กำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้ประกอบการฯ ให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ (2) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ควรนำมาใช้เพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการประเมินเพื่อให้ทุนสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการฯ และ (3) ผู้ประกอบการฯ ในประเทศไทย ควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง วิสาหกิจ รวมทั้งนำไปขยายต่อบุคลากร เพื่อร่วมกันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เอื้อต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมต่อไป

คำสำคัญ : ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, องค์กรแห่งนวัตกรรม, แนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ABSTRACT

The qualitative research in this study aimed to find the guidelines and suggestion to apply a causal relationship of enterprise innovation on the development of entrepreneurship of small and medium enterprises as innovative enterprise. The data from this research used the method of specific which comes from different three sources. The consist of this research is from Ministry of Science and Technology, National Innovation Agency (Public Organization), and

entrepreneurs of small and medium enterprises. A number of 4 people with data collected by in – depth interview and the semi structured data question is the tool used in this research.

The research found that the organizations should have policies, indicators, evaluation criteria and define a clear development guidelines. To contribute to the development of human resources in small and medium enterprises to be an innovative organization.

Keywords : Small and Medium Entrepreneurs, Innovative Organization , Guidelines for the application form for development.

บทนำ

ผลจากการศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน หรือ IKITIS Model (ไพโรจน์ บุตรชีวิน, 2559) นั้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ข้อค้นพบจากโมเดลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม 2) ความสามารถในการจัดการความรู้ 3) ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม 4) ความสามารถในการจัดการเทคโนโลยี 5) การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และ 6) ความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

ข้อค้นพบได้แสดงให้เห็นเชิงประจักษ์ว่า การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกลายเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมมากขึ้นนั้น ควรมุ่งเน้นในเรื่อง (1) การพัฒนาคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม โดยเฉพาะในเรื่องการมุ่งประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความคิดใหม่ การเป็นผู้ประกอบการ นวัตกรรม และบทบาท (2) การพัฒนาความสามารถในการจัดการความรู้ โดยเฉพาะในเรื่องกระบวนการสร้างความรู้ และการบริหารจัดการ (ผสมผสานทรัพยากร) (3) การพัฒนาความสามารถในการจัดการนวัตกรรม โดยเฉพาะในเรื่องผลิตภัณฑ์ใหม่หรือบริการใหม่ (4) การพัฒนาความสามารถในการจัดการเทคโนโลยี โดยเฉพาะในเรื่องความสามารถนวัตกรรมเทคโนโลยี

และความสามารถในการลงทุน (5) การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาบุคลากร คุณค่ากับพันธกิจ การทำงานเป็นทีม โครงสร้างองค์กร มุมมองระยะยาว และ (6) การพัฒนาความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในเรื่องความแตกต่าง กลยุทธ์ และนวัตกรรม

การวิจัยในครั้งนี้ได้นำข้อค้นพบที่ได้จาก IKITIS Model มาทำการศึกษา ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะได้นำผลวิจัยเชิงคุณภาพที่ค้นพบจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญนี้ มาช่วยในการอธิบายผลให้กระจ่างยิ่งขึ้น (อโณทัย งามวิชัยกิจ, 2558, หน้า 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำ IKITIS Model ไปใช้ในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยให้กลายเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ซึ่งจะสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของประเทศไทย ที่ต้องการเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมให้เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันเพิ่มขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อการศึกษาแนวทาง และข้อเสนอแนะ ในการนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกจาก 3 แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการพัฒนานวัตกรรม ในด้านการให้ทุนสนับสนุนการสร้างสรรค่นวัตกรรมให้เกิดขึ้น และในด้านของผู้ประกอบการผู้สร้างสรรค่นวัตกรรม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวม 4 คน มาจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่งที่แตกต่างกัน ได้แก่ (1) แหล่งนโยบาย ได้แก่ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2) แหล่งผู้ให้ทุน คือ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จำนวน 1 คน และ (3) แหล่งจากผู้ประกอบการหรือผู้บริหารโครงการนวัตกรรมที่ได้รับทุนสนับสนุนโครงการนวัตกรรมรายสาขา จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (semi-structured interview questionnaire) เป็นแนวคำถามที่ถูกสร้างขึ้นตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกในหัวข้อแนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะการนำรูปแบบฯ ไปประยุกต์ใช้

ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความสอดคล้อง

ของรูปแบบฯ ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ใช้ประกอบการศึกษาก่อนให้สัมภาษณ์ โดยมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย (1) คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม (2) ความสามารถในการจัดการความรู้ (3) ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม (4) ความสามารถในการจัดการเทคโนโลยี (5) การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และ (6) ความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ ได้หรือไม่ อย่างไร

2. หน่วยงานหรือองค์กรที่ควรนำรูปแบบฯ ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย ด้านการให้ทุน และด้านการพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรม

3. แนวทาง และข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบฯ ไปประยุกต์ใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2558 ซึ่งผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูล			วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
บุคคล	สถานที่	วันที่		
- ผู้ประกอบการโครงการนวัตกรรม - ผู้ประกอบการโครงการนวัตกรรม (ได้รับรางวัลนวัตกรรมแห่งชาติ ปี 2554) - ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) - ผู้แทนปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) - กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	20 พ.ย.58 23 ธ.ค.58 18 พ.ย.58 12 ธ.ค.58	- การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ - การสัมภาษณ์เชิงลึก	- การพรรณนาและการวิเคราะห์เอกสาร

การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้เกณฑ์ประเมินคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐาน และผลงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยรวมที่สำคัญ (องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 153-156) คือ ความถูกต้อง/เชื่อถือได้ (trustworthiness) ซึ่งประกอบด้วย (ก) ความไว้วางใจ (credibility) (ข) ความเชื่อใจ (dependability) และ (ค) ความรับรอง (confirmability)

ผลการวิจัย และการอภิปรายผล

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก และการอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ไปใช้ในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้ประกอบการแสดงความคิดเห็น และให้ความเห็นชอบต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ ซึ่งผลดังตาราง 2

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากแหล่งระดับนโยบาย ได้แก่ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากแหล่งผู้ให้ทุน ได้แก่ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และจากแหล่งผู้ประกอบการหรือผู้บริหารโครงการนวัตกรรมที่ได้รับทุนสนับสนุนโครงการนวัตกรรมรายสาขา มีความเห็นตรงกัน คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ มีความถูกต้องและเหมาะสมแล้วในทุกปัจจัย

2. หน่วยงานหรือองค์กรที่ควรนำรูปแบบฯ ไปใช้ประโยชน์ในด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการให้ทุน และด้านการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรม

ได้แก่ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. แนวทางในการนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนไปประยุกต์ใช้ โดยผู้วิจัยขอเสนอแนวทางฯ แก่หน่วยงานหรือองค์กรที่ควรนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

3.1 กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรมี

ตาราง 2 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ลำดับที่	ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่			
		1	2	3	4
1	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓
2	ความสามารถในการจัดการความรู้	✓	✓	✓	✓
3	ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓
4	ความสามารถในการจัดการเทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓
5	การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓
6	ความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน	✓	✓	✓	✓

พันธกิจหลักในความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานในระดับกระทรวง และระดับรองลงมาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน ที่จะช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนาไปสู่ การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ทั้งนี้ ควรผลักดัน ระบบนวัตกรรมแห่งชาติ (National Innovation System) โดยเป็นสื่อกลางในการสร้างความร่วมมือกับองค์กรของรัฐในภาคส่วนระดับกระทรวงและระดับรองลงมา ให้เกิดการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง จริ่งจ้ง ให้เกิดการพัฒนาคูณภาพของนวัตกรรม ให้เกิดระบบประกันคุณภาพของอุตสาหกรรม เพื่อลดปัญหาในขั้นตอนต่างๆ ในการนำนวัตกรรมต่างๆ ที่คิดได้เข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

รวมถึงเป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการให้ข้อมูลสำคัญจากการพัฒนาและผลการศึกษา นวัตกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนนวัตกรรมที่เกิดขึ้นเหล่านั้นมีคุณภาพและมีความเป็นไปได้สูงต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ ร่วมผลักดันให้รัฐบาลให้เห็นถึงความเป็นไปได้ และมั่นใจต่อผลการศึกษาและผลกระทบที่จะนำไปสู่ นโยบายของรัฐบาล การออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ หรือออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้นวัตกรรมที่คิดค้นไปไปสู่การนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และในระดับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องต่อไป

ซึ่งแนวทางข้างต้นนี้ สอดคล้องกับมุมมอง และแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

...ระบบนวัตกรรมของประเทศไทย ที่ผ่านมานี้ ไม่ค่อยเห็นความร่วมมือในระดับ อุตสาหกรรมมากเท่าไรนัก ไม่ได้ลงลึกในรายละเอียดที่เกิดขึ้น ต่างคนต่างทำ ต่างหน่วยงานต่างดำเนินนโยบาย และปฏิบัติตามภารกิจของตนเอง ไม่มีการขับเคลื่อนนโยบายหลักๆ ทำให้ระบบประกันคุณภาพของอุตสาหกรรมไม่ค่อยถูกกล่าวถึงมากนัก ปัจจุบันก็มีความร่วมมือกันอยู่บ้าง แต่ยังไม่เกิดขึ้นมากเท่าที่ควร ซึ่งเจ้าภาพหลัก คือ รัฐบาล เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ได้

(ที่ได้จาก 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับนโยบาย และแหล่งระดับผู้ให้ทุน)

...หากมีการกำหนดมาตรฐานในผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากนวัตกรรม ที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ซึ่งหากนวัตกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นนี้สามารถเข้าถึงในระดับอุตสาหกรรมได้ นั่นหมายถึงรายได้จะได้นำนวัตกรรมที่ค้นคิดได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับอุตสาหกรรม

และระดับตัวบุคคลต่อไป แต่ความร่วมมือที่จะได้รับจากระดับอุตสาหกรรมจะเกิดขึ้นได้ ก็ต้องอยู่ที่นโยบายของรัฐที่ต้องมีการศึกษาข้อมูลต่างๆ จากนวัตกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะสามารถนำผลการศึกษามากำหนดเป็นแนวทางที่จะนำนวัตกรรมมาใช้ทดแทนของเดิมที่อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องใช้อยู่ได้

(ที่ได้จาก 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับนโยบาย และแหล่งระดับผู้ให้ทุน)

...ในส่วนของภาคการศึกษา ก็ต้องมีส่วนร่วมมือในการผลิตบุคลากรมาตอบสนองต่อองค์กรต่างๆ ที่สอดคล้องกับระบบนวัตกรรมของประเทศไทย จะได้ทำให้มีบุคลากรมาตอบสนองต่อการพัฒนานวัตกรรมของประเทศต่อไป ซึ่งปัจจุบันยังขาดแคลนสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมาก และบางสาขาก็มีมากจนเกินความจำเป็น

(ที่ได้จาก 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับนโยบาย และแหล่งระดับผู้ให้ทุน)

...ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากมีเป้าหมายในการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดผลในรูปแบบเงินที่จะเกิดขึ้นกับตนเองแล้ว ยังต้องมีเป้าหมาย ในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ และประเทศชาติอีกด้วย ซึ่งนวัตกรรมที่ผ่านมานี้ เมื่อศึกษาความเป็นได้ต่อการนำไปใช้แล้ว หากพบว่าเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติอย่างมาก ผู้ประกอบการก็ต้องพิจารณาถึงศักยภาพของตนเองว่ามีเพียงพอในการดำเนินการดังกล่าวให้เกิดขึ้นเป็นจริงได้หรือไม่ ต้องยอมรับความจริง และหากเห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับเศรษฐกิจและประเทศชาติอย่างแท้จริง ควรจะยื่นข้อเสนอขอความร่วมมือในเรื่องต่างๆ แม้กระทั่งในด้านการลงทุนจากหน่วยงานของรัฐบาล โดยต้องทำข้อตกลงร่วมกันให้เป็นที่น่าพึงพอใจกันระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานของรัฐ เพื่อการพัฒนานวัตกรรมดังกล่าว ที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป

(ที่ได้จาก 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับนโยบาย แหล่งระดับผู้ให้ทุน และแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

3.2 สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
ควรทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง โดยต้องสามารถเข้าถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในกลุ่มธุรกิจขนาดเล็กที่มี

ศักยภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากธุรกิจขนาดเล็กมีจำนวนเกือบ 3 ล้านราย โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของหน่วยงานในการคัดเลือก และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการองค์การสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ในด้านต่างๆ เป็นหน่วยงานกลางในเครือข่ายการพัฒนาผู้ประกอบการนวัตกรรม จัดหาหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่จะช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้ประกอบการในด้านการศึกษา วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมให้เกิดขึ้นเป็นจริงได้ รวบรวมงานวิจัยนวัตกรรมต่างๆ ทั้งของส่วนบุคคล หรือวิจัยนวัตกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ ให้เกิดการนำมาสู่การพัฒนาในเชิงพาณิชย์ รวมไปถึงทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางที่จะคัดเลือกผู้ประกอบการที่ได้รับการสนับสนุน ในด้านเงินทุนพัฒนาธุรกิจ หรือเสนอแนะให้รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมลงทุน กับผู้ประกอบการนวัตกรรม และส่งเสริมและผลักดันให้องค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเกิดขึ้นได้ โดยการสร้างนวัตกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องต่อไปได้

ซึ่งแนวทางข้างต้นนี้ สอดคล้องกับมุมมอง และแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

...หากช่วยเหลือ และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถ สกัดสิ่งที่เขาคิดและมีอยู่ ออกมาให้เห็นในเชิงประจักษ์ได้ ไม่ว่าจะ เป็นวิสาหกิจขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง โดยหน่วยงานของรัฐ จะต้องจัดให้มีการพัฒนาและฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถดำเนินการต่างๆ ได้

(ที่ได้จาก 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับนโยบาย แหล่งระดับผู้ให้ทุน และแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

...และเมื่อเห็นโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่มีการกำหนดไว้ นั้น ก็จะสามารถคัดเลือกผู้ประกอบการให้เข้าสู่กระบวนการส่งเสริมและพัฒนา นวัตกรรมในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ ซึ่งวิสาหกิจขนาดใหญ่ไม่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือมากเท่าไรนัก เพราะกลุ่มนี้จะมีเงินทุนมากเพียงพอในการพัฒนา นวัตกรรมของตนเองได้ เพียงแต่รัฐคอยให้การสนับสนุน ในรูปแบบอื่นๆ ตามที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีความต้องการ ในขอบเขตของกฎหมายที่พึงช่วยเหลือ และสนับสนุนได้

(จากแหล่งระดับผู้ให้ทุน)

...ปัจจุบัน มีหน่วยงานต่างๆ มากมาย ที่จะทำหน้าที่ในการพัฒนา ส่งเสริม และช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจใน

ประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนมาก มีหลากหลายโครงการ ทั้งที่ดำเนินการเองโดยหน่วยงานของรัฐ หรือแม้แต่การทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา หรือภาคเอกชนก็ตาม หรือแม้แต่ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศด้วยก็ตาม ทั้งนี้จะมีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก สักกี่รายที่สามารถทราบถึงแหล่งข้อมูล และหน่วยงานที่จะให้การสนับสนุนและช่วยเหลือต่างๆ ได้

(ที่ได้จาก 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับนโยบาย แหล่งระดับผู้ให้ทุน และแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

...ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าไปใช้พื้นที่ของอุทยานวิทยาศาสตร์ ที่มีอยู่ในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ทั้งในเรื่องของการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากนวัตกรรมของผู้ประกอบการ รัฐได้ลงทุนในเครื่องมือ เครื่องจักรในอุทยานวิทยาศาสตร์ในส่วนกลาง และมีการทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาใน 7 จังหวัดในพื้นที่ภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ ทั้งเป็นแหล่งข้อมูลจากงานวิจัย การพัฒนางานวิจัยสู่ นวัตกรรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดขึ้นจริงได้

(ได้จากแหล่งระดับนโยบาย)

...การเชื่อมโยงในระดับนโยบายของประเทศ โดยกระทรวงนั้น จะต้อง มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ศึกษาผลกระทบหรือแม้กระทั่งความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้ในระดับอุตสาหกรรม หรือในระดับปัจเจกบุคคลก็ตาม จะต้องมีความชัดเจนในเชิงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จึงจะสามารถนำเสนอตามระบบ และระเบียบราชการแผ่นดิน ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อวางแผนและตัดสินใจต่อการดำเนินการในระบบนวัตกรรมของประเทศได้ต่อไป

(ได้จากแหล่งระดับนโยบาย)

3.3 ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรม และสามารถนำนวัตกรรมไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจด้วย นอกจากนี้ผู้ประกอบการจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการนำจินตนาการมาดัดแปลงเป็นนวัตกรรมที่เป็นจริงได้ มีแนวคิดและความมุ่งมั่นในตนเองเพื่อ

พัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้

รวมไปถึงต้องมีการบริหารความเสี่ยงที่ดี เพราะหลังจากขั้นตอนการวิจัยในห้องปฏิบัติการ เข้าสู่ขั้นตอนการนำผลิตภัณฑ์นวัตกรรมเข้าสู่ตลาดจริง ผู้ประกอบการจะต้องบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นด้วยตัวเอง โดยที่ไม่มีหน่วยงานรัฐคอยช่วยเหลือ หรือนักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาในขั้นตอนนี้ได้

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีนวัตกรรมเป็นของตนเอง ควรเริ่มต้นจากความเข้มแข็งที่ตนเองมี นำความรู้ต่างๆ รวมถึงสืบหาผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง หรือขอการสนับสนุน และช่วยเหลือจากเครือข่ายนวัตกรรมจากองค์การที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ในการพัฒนาและต่อยอดจนสามารถสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการได้ใช้ความรู้ ความชำนาญที่มีอยู่ และความเข้มแข็งของธุรกิจที่มีอยู่แล้ว ทั้งในเรื่องของวัตถุดิบ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยี มาดัดแปลงและใช้ประโยชน์ในการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสืบต่อไปได้

ซึ่งแนวทางข้างต้นนี้ สอดคล้องกับมุมมอง และแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

...ได้เริ่มต้นธุรกิจจากผลิตภัณฑ์ไม่กี่ชนิด และก็คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เรียนรู้และ พัฒนานวัตกรรมด้วยตนเองมาเรื่อยๆ จนธุรกิจพัฒนาเติบโตมาจนถึงทุกวันนี้ โดยที่ไม่ได้ไปลงทะเบียนเรียนพิเศษอะไรเพิ่มเติม เพียงใช้ความรู้ที่มีอยู่เดิมจากสมัยเรียน กับความคิดสร้างสรรค์ พุดคุยปรึกษารื้อกับคนสนิท ประกอบกับได้ค้นหา คัดสรร ที่ปรึกษาด้วยตัวเองด้วย และได้ที่ปรึกษาจากความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ (ได้จากแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

...ในความเป็นจริงที่ผ่านมาจะรอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐอย่างเดียวไม่ได้ ผู้ประกอบการเองจะต้องค้นหาค้นหาและดำเนินการด้วยตัวเองเป็นหลัก เพราะไม่เช่นนั้นเราจะช้ากว่าคู่แข่งคนอื่นๆ ยิ่งเป็นธุรกิจที่ต้องใช้วัฏจักรนั้น ภายใน 3-5 ปี ต้องปรับแล้ว อยู่หนึ่งเฉยไม่ได้

(ได้จากแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

...เทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้อยู่ الآن ก็เป็นเทคโนโลยีเดิม เนื่องจากเป็นวิสาหกิจขนาดเล็กไม่สามารถลงทุนอะไรได้มาก

เพียงแต่ได้ค้นคว้าหาวัตกรรมใหม่ๆ ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาจากฐานเทคโนโลยีเดิมที่มีอยู่ แล้วต่อยอดด้วยความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ เมื่อเห็นว่าน่าจะมีโอกาสในทางธุรกิจก็นำนวัตกรรมใหม่นี้ไปวิจัยและพัฒนาในห้องปฏิบัติการ ส่วนใหญ่จะพึ่งพาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีจาก หน่วยงานวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยที่ได้ติดต่อไว้ด้วยตนเองอย่างเป็นประจำและต่อเนื่องมากกว่าลงทุนเอง นอกจากนี้ก็พยายามหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเติบโตที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไปด้วยควบคู่กันไปกับรายได้ที่มีอยู่

(ที่ได้จาก 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับนโยบาย แหล่งระดับผู้ให้ทุน และแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

...ทราบว่าปัจจุบันมีหลายหน่วยงานของรัฐ หลายโครงการมาก ที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจ ซึ่งมากกว่าในอดีต 10 ปีที่ได้เริ่มต้นธุรกิจมา แต่ไม่คิดที่จะรอความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐอย่างเดียว ต้องค้นคว้าด้วยตัวเองให้ถึงที่สุด เพราะหลังจากได้รับความช่วยเหลือต่างๆ แล้ว พอลงตลาดแล้ว ไม่มีใครมาช่วยได้อีกเลย ต้องตัดสินใจแก้ปัญหาเองให้ได้ (ที่ได้จากแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

...ต้องพัฒนาองค์กร/วิสาหกิจ ให้เป็นรูปธรรม จากเดิมเป็นเพียงเจ้าของคนเดียว ก็พัฒนามาจนกลายเป็นบริษัทจำกัด ได้มีการจดทะเบียนให้ถูกต้อง มีระบบการบริหารและจัดการ องค์กรให้เหมาะสมกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะเมื่อไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐก็จะได้รับความเชื่อมั่นมากขึ้นกว่าเป็นรูปแบบธุรกิจแบบอื่นที่วิสาหกิจทั่วไปเขาเป็นกัน และยังต้องพัฒนาบุคลากรควบคู่กันไปด้วย ถึงจะไม่ได้มาก แต่ก็ต้องทำอย่างต่อเนื่องด้วย

(ที่ได้จาก 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับนโยบาย แหล่งระดับผู้ให้ทุน และแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

...อยากให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้มองประโยชน์ ในระบบของเศรษฐกิจ และของประเทศด้วย ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐนั้น มาจากภาษีของประชาชนทั่วประเทศ หากได้มีการดำเนินการใดๆ ไปแล้วก็ตามแล้วเกิดปัญหาเกิดขึ้น ผู้ประกอบการควรมีข้อมูลย้อนกลับไปยังหน่วยงานของรัฐที่ให้ การสนับสนุนด้วย เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น อีกอย่างจะช่วยเหลือ

ให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายอื่นๆ ได้ใช้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิสาหกิจในภาพรวมของประเทศได้ด้วย (ที่ได้จาก 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งระดับผู้ให้ทุน และแหล่งระดับผู้ประกอบการ)

สรุปผล

การนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ ได้ดังนี้

1. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรใช้เครื่องมือจากงานวิจัยนี้วัดระดับการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อตรวจสอบคุณลักษณะของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้านวัฒนธรรมองค์กรและบรรยากาศการทำงาน ผู้บริหารและการจัดการ โครงสร้างองค์กร มุมมองระยะยาว การทำงานเป็นทีม การพัฒนาบุคลากร คุณค่าและพันธกิจ และกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม
2. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ควรนำรายละเอียดของตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม ความสามารถในการจัดการความรู้ ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม ความสามารถในการจัดการเทคโนโลยี มากำหนดเป็นตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินเพื่อให้ทุนสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป
3. ผู้ประกอบผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรนำรายละเอียดของตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกต

ได้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม ความสามารถในการจัดการความรู้ ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม ความสามารถในการจัดการเทคโนโลยี รวมทั้งอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงมากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งนำไปขยายต่อบุคลากรในองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เอื้อต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การนำ IKITIS Model ไปประยุกต์ใช้ในระดับนโยบาย ควรนำมาใช้กำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้ประกอบการฯ ให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมฯ ในระดับผู้ให้ทุนในการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม ควรนำมาใช้เพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินเพื่อให้ทุนสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการฯ และในระดับผู้ประกอบการฯ ในประเทศไทยควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง วิสาหกิจ รวมทั้งนำไปขยายต่อบุคลากรเพื่อร่วมกันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เอื้อต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมต่อไป

สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเชิงพัฒนาตัวชี้วัดการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้ง 6 ตัวแปร รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้เป็นกรอบความคิดเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนา รวมถึงการบำรุงรักษาไว้ซึ่งการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ไพโรจน์ บุตรชีวิน. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน, วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2559. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้, นครศรีธรรมราช.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- โอ้นัย งามวิจัยกิจ. (2558). การวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ. วารสาร การจัดการสมัยใหม่, 13 (1), 4.

